

Евразия

СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ

**«Yes Casco» АВТОМОБИЛЬ КӨЛІГІН ЖОЛ-КӨЛІК ОҚИҒАЛАРЫНАН
ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ
(ЖАҢА РЕДАКЦИЯДА ЖАЗЫЛҒАН)**

Әзірлеуші	Күні	Қолтаңба
Тікелей сату департаменті		
Ақаев А. Ж., Тікелей сату департаментінің директоры		
Сақтандыру өнімдерін әзірлеу және сүйемелдеу бөлімі		
А.О. Кошман, Сақтандыру өнімдерін әзірлеу және сүйемелдеу бөлімінің басшысы		
Р.Н. Деньжанов, Сақтандыру өнімдерін әзірлеу және сүйемелдеу бөлімінің бас маманы		
Келісуші бөлімшелер		
Н.Ш. Тульбаев, Басқарма Төрағасының Орынбасары		
Ю.В. Славкин, Атқарушы директор		
Қайта сақтандыру және андеррайтинг департаменті		
В. В. Портной, Қайта сақтандыру және андеррайтинг департаментінің директоры		
Заң департаменті		
Мухтарова Г.М., Заң мәселелері жөніндегі атқарушы директор-Заң департаментінің директоры		
Тәуекел-менеджмент департаменті		
Т.Н. Бекетов, Тәуекел-менеджмент департаментінің директоры		
Комплаенс бақылаушы		
Д.Е. Ергалиев, COMPLAENS бақылаушы		

Осы сақтандыру ережелерін «Евразия» Сақтандыру компаниясы» Акционерлік қоғамы Қазақстан Республикасының заңнамасы негізінде біржақты тәртіппен әзірледі және сақтандыру шарттарын, осы сақтандыру ережелеріне қосылу және сақтандыру полисін беру жолымен жасалатын автомобиль көлігін сақтандыру шарттарын жасау және орындау тәртібін айқындайды.

Осы сақтандыру ережелері сақтандырушының құқықтық қабілеттілігін шектемейді. Тараптардың осындай шарт бойынша міндеттемелерін айқындайтын автомобиль көлігін сақтандырудың нақты шартының талаптары осы сақтандыру ережелерінде айқындалады.

МАЗМҰНЫ:

- 1-бап. Жалпы ережелер
- 2-бап. Сақтанушы. Сақтандырылушы. Пайда алушы
- 3-бап. Сақтандыру объектісі
- 4-бап. Сақтандыру жағдайлары (тәуекелдер)
- 5-бап. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер және сақтандыруды шектеу
- 6-бап. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі
- 7-бап. Сақтандыру сыйлықақысы / сақтандыру жарнасы
- 8-бап. Франшиза
- 9-бап. Сақтандыру шартын жасау тәртібі
- 10-бап. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны
- 11-бап. Қосарлы сақтандыру
- 12-бап. Тараптардың құқықтары мен міндеттері
- 13-бап. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюының салдары
- 14-бап. Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері
- 15-бап. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығын мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі
- 16-бап. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары
- 17-бап. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі
- 18-бап. Сақтанушының шығындарды өтеу құқығының Сақтандырушыға ауысуы (суброгация)
- 19-бап. Сақтандыру шартын тоқтату шарттары
- 20-бап. Қосымша шарттар
- 21-бап. Дауларды шешу тәртібі

1-бап. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.** Осы Сақтандыру ережелерінің шарттарында «Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ, бұдан әрі Сақтандырушы деп аталады, Сақтанушыны осы Сақтандыру ережелеріне қосу және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін беруі жолымен автомобиль көлігін сақтандыру шарттарын (бұдан әрі мәтін бойынша – Сақтандыру шарты) жасайды.
- 2.** Сақтандыру шарттары жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды тұлғалармен (меншік нысанына қарамастан) жасалады. Аталған тұлғалар бұдан әрі «Сақтанушы» деп аталады.
- 3.** Автомобиль көлігін сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушы Сақтандыру шартында келісілген сақтандыру сыйлықақысы үшін Сақтандыру шартында көзделген сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға немесе пайдасына сақтандыру шарты жасалған өзге тұлғаға (Пайда алушыға) Сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.

4. Осы Сақтандыру ережелеріне сәйкес автомобиль көлігі ретінде түсініледі:

1) Қазақстан Республикасының Жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшелерінде тіркелген жеңіл көліктер, шағын автобустар, автобустар, жүк көлік құралдары;

2) Қазақстан Республикасының аумағына уақытша келген (әкелінген) жеңіл көліктер, шағын автобустар, автобустар, жүк көлік құралдары.

5. В осы сақтандыру ережелеріне сәйкес сақтандыру төлемі мынадай жағдайларда ғана жүзеге асырылады, егер:

1) Сақтанушы / Сақтандырылушы ЖКО жасағаны үшін кінәлі деп танылған болса және «Евразия» СК» АҚ-мен немесе КҚИ АҚЖМС түрі (класы) бойынша сақтандыру қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар басқа сақтандырушымен жасалған көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру полисі (бұдан әрі – «КҚИ АҚЖМС») бар болса. Мұндай жағдайда сақтандыру төлемі франшизаны шегергенде және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын нақты залал мөлшерінде жүзеге асырылады. Бұл ретте нақты залал бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

2) Сақтанушы / Сақтандырылушы ЖКО жасағаны үшін кінәсіз деп танылған болса. Мұндай жағдайда сақтандыру төлемі нақты залал сомасы мен сақтандырушы ЖКО-ға кінәлі тұлға төлеген соманың және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын соманың арасындағы айырма мөлшерінде жүзеге асырылады, бұл ретте нақты залал сомасы мамандандырылған ТҚҚ-да белгіленген жөндеу-қалпына келтіру жұмыстары мен қосалқы бөлшектердің бағалары бойынша айқындалады. ЖКО-ға кінәлі тұлғада КҚТ АҚЖМС қолданыстағы полисі болмаған жағдайда, сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінде және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын мөлшерде жүзеге асырылады. Бұл ретте нақты залал бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

3) ЖКО екі немесе бірнеше Тараптың, соның ішінде Сақтанушының/Сақтандырылушының кінәсінен болған, сақтандыру төлемі Сақтанушының кінәсінің дәрежесіне пропорционалды түрде жүзеге асырылады. Бұл ретте сақтандыру төлемінің мөлшері айқындалады:

- ЖКО-да кінәлі тұлғада (кінәлі тұлғаларда) нақты залал сомасы мен ЖКО-да кінәлі тұлға (кінәлі тұлғалар) сақтандырушы төлеген сома арасындағы айырма ретінде франшизаны шегергендегі және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын КҚИ АҚЖМС қолданыстағы полисі болған жағдайда. Есептеу формуласы: $CB = ((PY - BCB) * K) - \Phi$, мұнда CB – «Yes Casco» сақтандыру төлемі, PY – нақты залал сомасы, BCB – кінәлі Сақтандырушының төлем сомасы, Φ – Франшиза, K – сақтандырылушының ЖКО-да кінәсінің дәрежесі;

- ЖКО-да кінәлі тұлғада (кінәлі тұлғаларда) КҚИ АҚЖМС қолданыстағы полисі болмаған жағдайда, франшизаны шегергендегі нақты залал сомасы және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан артық емес. Есептеу формуласы: $CB = (PY * K) - \Phi$, мұнда CB – «Yes Casco» сақтандыру төлемі, PY – нақты залал сомасы, Φ – Франшиза, K – сақтандырылушының ЖКО-да кінәсінің дәрежесі.

Нақты залал сомасы бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және міндетті түрде бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

4) егер ЖКО кінәлі тұлға анықталмаса және белгіленбесе, онда сақтандыру төлемі франшизаны шегергенде және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын нақты залал мөлшерінде жүзеге асырылады. Бұл ретте нақты залал бағалау

қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

5) Сақтанушының (Сақтандырылушының/ Пайда алушының) немесе оның өкілінің Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігінің ресми сайтында жарияланған терроризм мен экстремизмді қаржыландыруға байланысты (бұдан әрі - ҚМА тізбесі), сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде (бұдан әрі мәтін бойынша-ЖҚЖҚТҚ тізбесі) болуы.

6. Зақымданған көлік құралы үшін өтемнің жалпы сомасы (Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемі және ЖКО-ға кінәлі тұлғаның Сақтандырушысы төлеген сома) сақтандыру шартын жасау сәтінде көлік құралының нарықтық құнынан аспауға тиіс.

2-бап. САҚТАНУШЫ. САҚТАНДЫРЫЛУШЫ. ПАЙДА АЛУШЫ

1. Сақтанушы-Сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасаған тұлға.

2. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы – заңды тұлға қайта ұйымдастырылған кезде оның осы Шарт бойынша құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен тиісті құқықтық мирасқорға ауысады.

3. Сақтандырылушы – өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға.

4. Сақтанушы сақтандыру шартында үшінші тұлғаны Сақтандырылушы ретінде анықтай алады.

5. Заңды тұлғалар, Қазақстан Республикасының іс-әрекетке қабілетті азаматтары, Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын шетелдік азаматтар, азаматтығы жоқ тұлғалар сақтандырылушы бола алады.

6. Сақтандырылушының пайдасына Сақтандыру шартын жасау Сақтанушыны осы Сақтандыру шарты бойынша міндеттерді орындаудан босатпайды.

7. Егер заңды тұлға сақтандырылушы болып табылса, онда сақтандыру арқылы қорғау Сақтандырылушының өкімі бойынша Сақтандыру шартында көрсетілген автомобиль көлігін пайдаланатын Сақтандырылушыға, Сақтандырылушының жүргізушілеріне (қызметкерлеріне) қолданылады. Сақтандырылушының аталған жүргізушілері (қызметкерлері) Сақтандыру шарты бойынша көлікті жүргізуге рұқсат берілген тұлғалар болып табылады.

8. Сақтанушыда, Сақтандырылушыда және/немесе автомобиль көлігін жүргізуге рұқсат берілген тұлғада¹ автомобиль көлігін жүргізу кезінде өзімен бірге мынадай құжаттар болуы тиіс:

- сақтандырылған автомобиль көлігін басқаруға мүмкіндік беретін рұқсат белгілері бар жүргізуші куәлігі;

- автомобиль көлігіне тіркеу құжаттары (көлік құралын тіркеу туралы куәлік немесе өзге де құжаттар);

- жолсапар парағы;

- егер автомобиль көлігі жалдау шартына сәйкес пайдаланылса, жалдау шарты.

9. Сақтанушы Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушының келісімімен кез келген тұлғаны Пайда алушы ретінде тағайындауға құқылы.

10. Сақтанушы, Сақтандырылушы (Сақтанушы болып табылмайтын), Пайда алушы автомобиль көлігін сақтандыру кезінде осы автомобиль көлігін сақтауға мүдделілік танытуы және автомобиль көлігін пайдалануы керек:

- меншік құқығында;

- жедел басқару құқығында;

¹ Көлік құралын жүргізуге рұқсат берілген тұлға-заңды тұлғаның Сақтанушысынан немесе жеке кәсіпкердің Сақтанушысынан жолсапар парағы бойынша көлік құралын жүргізетін тұлға.

- жалдау, жалға беру шарты бойынша;

-Сақтанушы-заңды тұлғаның немесе Сақтанушы-жеке кәсіпкердің сенімхаты немесе жолсапар парағы бойынша.

11. Сақтанушыда, Сақтанушы болып табылмайтын Сақтандырылушыда немесе Пайда алушыда сақтандырылған автомобиль көлігін сақтауға мүдделілік болмаған кезде жасалған сақтандыру шарты жарамсыз.

12. Осы Сақтандыру ережелеріне сәйкес Сақтанушы Сақтандыру шартына Сақтандырылған тұлғалардың құрамын немесе санын өзгерту бөлігінде ол жасалғаннан кейін өзгерістер енгізе алмайды, Сақтанушы «Евразия» СК» АҚ-мен немесе КҚИ АҚЖМС түрі (касы) бойынша сақтандыру қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар басқа Сақтандырушымен жасалған көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру полисінде Сақтандырылушының құрамына өзгерістер енгізген жағдайларды қоспағанда.

3-бап. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

1. Сақтандыру объектісі Сақтанушының автомобиль көлігін, сондай-ақ, егер бұл сақтандыру шартында көзделген болса, қосымша жабдықты иеленуге, пайдалануға және / немесе оған билік етуге байланысты мүлктік мүдделері болып табылады.

2. Осы Сақтандыру ережелерінің негізінде жасалған Сақтандыру шарты бойынша келесі автомобиль көлігі (бұдан әрі – автомобиль көлігі) сақтандырылады: жеңіл, жүк көліктері, шағын автобустар, автобустар.

Шығарылған жылы 20 (жиырма) жылдан асқан автомобиль көліктері сақтандыруға жатпайды. Мұндай шарт жасалған жағдайда-шарт жасалмаған болып есептеледі және Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын қайтарады және сақтандыру жағдайы басталған кезде – сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

3. Осы Сақтандыру ережелерінің негізінде берілген Сақтандыру шартына сәйкес бір ғана көлік құралы сақтандырылуы мүмкін, кері жағдайда сақтандыру арқылы қорғау қолданылмайды.

4-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ (ТӘУЕКЕЛДЕР)

1. Сақтандыру жағдайы - оның туындау ықтималдығы мен кездейсоқтық белгілері бар оқиға, оның басталуымен Сақтандырушының Сақтанушыға (Пайда алушыға)сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеті туындайды.

2. Осы Сақтандыру ережелеріне сәйкес жасалған Сақтандыру шарты бойынша тек қана **жол-көлік оқиғасы (ЖКО)** салдарынан автомобиль көлігінен айырылу (жойылу)немесе зақымдану қаупі сақтандырылады: автомобиль көлігі жолымен жүру процесінде және оның қатысуымен басқа автомобиль көлігімен, мопедтермен, электр самокаттармен, велосипедтермен, шағын электр көліктерімен және басқа да көлік құралдарымен соқтығысу орын алған, басқа көлік құралдарымен, мопедтермен, электр самокаттармен, велосипедтермен, шағын электр көліктерімен және басқа да көлік құралдарымен соқтығысу нәтижесінде аударылу орын алған, басқа көлік құралдарымен, мопедтермен, электр самокаттармен, велосипедтермен, шағын электр көліктерімен және басқа да көлік құралдарымен соқтығысу нәтижесінде су басу орын алған оқиға.

Сақтандыру жағдайы мынадай шарттарда туындаған болып есептеледі:

1) егер Сақтанушы/Сақтандырылушы ЖКО жасағаны үшін кінәлі деп танылмаса, ал осы ЖКО кінәлі тұлғаның КҚИ АҚЖМС бойынша қолданыстағы полисі және кінәлі тараптың сақтандырушысы ЖКО-ны КҚИ АҚЖМС тиісті полисі бойынша сақтандыру жағдайы деп таныса.

- 2) егер Сақтанушы/Сақтандырылушы ЖКО жасағаны үшін кінәлі деп танылмаса, ал осы ЖКО кінәлі тұлғасында КҚИ АҚЖМС бойынша қолданыстағы полис болмаса.
- 3) егер Сақтанушы/Сақтандырылушы ЖКО жасағаны үшін кінәлі деп танылса, ал Сақтанушының/Сақтандырылушының «Евразия» СК» АҚ КҚИ АҚЖМС немесе басқа Сақтандырушының КҚИ АҚЖМС бойынша қолданыстағы полисі болса, және «Евразия» СК» АҚ немесе басқа Сақтандырушы ЖКО-ны КҚИ АҚЖМС тиісті полисі бойынша сақтандыру жағдайы деп таныса.
- 4) егер ЖКО екі немесе бірнеше Тараптың кінәсінен, оның ішінде Сақтанушының/Сақтандырылушының кінәсінен болған жағдайда және осы ЖКО кінәлі тұлғасының (кінәлі тұлғалығының) КҚИ АҚЖМС бойынша қолданыстағы полисі және кінәлі тараптың Сақтандырушысы болған жағдайда, ЖКО КҚИ АҚЖМС тиісті полисі бойынша сақтандыру жағдайы деп таныса.
- 5) егер ЖКО екі немесе бірнеше Тараптың, оның ішінде Сақтанушының/Сақтандырылушының кінәсінен орын алса, ал осы ЖКО кінәлі тұлғасының (кінәлі тұлғаларының) КҚИ АҚЖМС бойынша қолданыстағы полисі болмаса;
- 6) егер ЖКО кінәлі тұлға сәйкестендірілмесе және анықталмаса.

5-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

1. Сақтандыруға жатпайды, ал сақтандыру шарты жасалған жағдайда сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды, егер:
 - 1) автомобиль көлігі кашеринг үшін қолданылатын болса;
 - 2) автомобиль көлігін автобус парктері, автобазалар, автошаруашылықтар, коммуналдық қызметтер, азық-түлік жеткізу қызметтері және т.б., сондай-ақ такси ретінде пайдаланатын болса.
2. Сақтандыруға автомобиль көлігінің мынадай түрлері қабылданбайды:
 - 1) шанағы мен лак-бояу жабынына айтарлықтай коррозиялық немесе механикалық зақым келтірілген автомобиль көлігі. Корпустың айтарлықтай коррозиясы металдың түсуімен немесе дәнекерленген қосылыстардың коррозиясымен тесіп өтетін коррозияны білдіреді. Елеулі механикалық зақымданулар деп автомобиль көлігі пайдалануға жарамсыз болатын механикалық зақымданулар түсініледі;
 - 2) шанағының, қозғалтқышының нөмірі жоқ немесе тіркеу құжаттарына сәйкес келмейтін автомобиль көлігі;
 - 3) Қазақстан Республикасына кірген кезде кедендік ресімдеу рәсімінен өтпеген автомобиль көлігі;
 - 4) сақтандырылған автомобиль көлігіндегі антикварлық және бірегей заттар, бағалы металдардан, жартылай бағалы және қолдан жасалған тастардан жасалған бұйымдар, коллекциялар, қолжазбалар, картиналар, діни табыну заттары, ақша белгілері, бағалы қағаздар, құжаттар, фотосуреттер, атыс қаруы және жарылғыш заттар, сондай-ақ Сақтандырылушы мен оның отбасы мүшелеріне тиесілі емес не сатуға арналған немесе кәсіпкерлік қызметпен байланысты заттар;
 - 5) антирадарлар, алынбалы автомобиль радиосының панельдері, алынбалы автомобиль радиосы, видео техника, компьютерлер және автомобильге орнатылған басқа да ұқсас жабдықтар.
 - 6) зауыттық жиынтыққа кірмейтін қосымша жабдық.
3. Егер автомобиль көлігінің жоғалуы (жойылуы) немесе бүлінуі төменде көрсетілген бір немесе бірнеше фактілер болған кезде орын алса, сақтандыру жағдайы болып табылмайды және сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды:

- 1) соғыс; басып кіру; шет мемлекеттің дұшпандық әрекеттері; әскери немесе соған ұқсас операциялар (соғыс жарияланғанына немесе жарияланбағанына қарамастан) немесе азаматтық соғыс;
- 2) бүлік; ереуілдер; локауттар; халық көтерілісінің көлеміне ие болатын немесе оған дейін өсетін азаматтық тәртіпсіздіктер; бүлік; азаматтық толқулар; әскери бүлік; революция; билікті әскери басып алу немесе тартып алу; тәркілеу; мүлікті реквизициялау немесе мемлекет меншігіне алу; террористік акциялар;
- 3) радиоактивті сәулелену немесе атом отынын жағудан радиоактивті қалдықтармен немесе радиоактивті қалдықтармен ластану;
- 4) сақтанушының немесе сақтандырылушының не сақтандыру жағдайының басталуына ықпал ететін автомобиль көлігі басқармасына жіберілген өзге де адамдардың қасақана іс-әрекеттері;
- 5) Сақтанушының, Сақтандырылушылардың немесе басқаруға жіберілген өзге де адамдардың алкогольдік, уыттылық немесе есірткілік мас күйінде немесе автомобиль көлігін басқару кезінде қолдануға қарсы көрсетілімдері бар дәрі-дәрмек препараттарының әсерімен автомобиль көлігін басқаруы;
- 6) тиісті санаттағы автомобиль көлігін басқару құқығына жүргізуші куәлігі жоқ тұлғаға автомобиль көлігін беру немесе басқару;
- 7) Сақтанушының (Сақтандырылушының) - заңды тұлғаның жүргізушісі (қызметкері) қызметтік уақытынан және тапсырмасынан тыс, жолсапар парағынсыз автомобиль көлігін пайдалануы;
- 8) осы Шартта Сақтандырылушы ретінде көрсетілмеген тұлғаның автомобиль көлігін басқаруы кезінде;
- 9) автомобиль көлігін сынақтарда, спорттық немесе оқу мақсаттарында пайдалану;
- 10) автомобиль көлігін заңсыз мақсаттарда немесе Сақтандыру шартында көрсетілгеннен басқа мақсаттарда пайдалану;
- 11) Сақтандырушымен жазбаша келісімінсіз автомобиль көлігін жалға, лизингке немесе прокатқа беру;
- 12) Сақтанушының, Сақтандырылушының немесе көлік құралын жүргізуге рұқсат берілген өзге тұлғаның автомобиль көлігін (көлік құралдарын) пайдалану ережелерін, оның ішінде техникалық ақаулы автомобиль көлігін, белгіленген тәртіппен техникалық байқаудан өтпеген автомобиль көлігін пайдалану ережелерін бұзуы, сондай-ақ сақтандыру жағдайына себеп болған өрт қауіпсіздігі қағидаларын, өрт қауіпті және жарылыс қауіпті заттектер мен заттарды тасымалдау және сақтау ережелерін, жүктерді тасымалдау кезіндегі қауіпсіздік талаптарын (жол жүрісі қағидаларына сәйкес) бұзуы;
- 13) сақтандыру аумағынан тыс немесе сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңінен тыс сақтандыру жағдайының басталуы;
- 14) сақтандыру жағдайы ретінде осы Ережелерде көрсетілмеген оқиғалар;
- 15) Сақтанушы, Сақтандырылушы немесе автомобиль көлігін жүргізуге рұқсат етілген тұлға, мақсатына, ниетіне, себептері мен жағдайларына қарамастан, ол үшін әкімшілік жауаптылыққа тартылуына немесе тартылмауына қарамастан, автомобиль көлігінде немесе онсыз ЖКО орнын қалдырған кезде, ЖКО орнын қалдыру жәбірленушіге медициналық көмек көрсету қажеттілігінен туындаған жағдайларды қоспағанда;
- 16) тозу, тот, коррозия, көгеру, зең басу, дымқыл немесе құрғақ шірік, біртіндеп нашарлау, жасырын ақаулар, туа біткен ақаулар, баяу дамып келе жатқан деформация немесе бұрмалану, жәндіктердің қалдықтары, кез келген түрдегі паразиттер / микробтардың әрекеттері және кеміргіштер, зауыттық ақау;

- 17) шатырдан немесе люктерден ағып кетулер (егер болған сақтандыру жағдайының салдарынан шатыр немесе люктер бүлінбесе) немесе әйнектердің ашық қалуы;
- 18) жобадағы (дизайндағы), ерекшеліктердегі, өндірістегі, материалдардағы қателер мен қате есептеулер;
- 19) жол-көлік оқиғасынан кейін туындаған өрт;
- 20) автомобиль көлігін көліктің кез келген түрімен тасымалдау;
- 21) сақтандыру жағдайы кезінде немесе оның алдында автомобиль көлігіндегі жолаушылардың жалпы саны автомобиль көлігінің осы моделі үшін белгіленген ең жоғары деңгейден асып кеткен және/немесе автомобиль көлігі жүктемесінің шекті нормаларынан асып кеткен кез келген себеппен;
- 22) жылдың осы уақытына және белгілі бір жерге тән әдеттегі ауа-райы мен табиғи жағдайлардың/құбылыстардың әсері;
- 23) қозғалмайтын заттарға, жануарларға және көлік құралдары болып табылмайтын өзге де заттарға соғылу нәтижесінде Сақтандырылған көлік құралының зақымдануы немесе жойылуы;
- 24) ЖКО кезінде сақтандырылған көлік құралын басқарған Сақтандырылушы ЖКО болған сәттен бастап 6 сағат ішінде мас болу мәніне медициналық куәландырудан (сараптамадан) өтпеген.
- 4. Сақтандыру жағдайы болып табылмайды:**
- 1) құрал-саймандар жиынтығының, алғашқы медициналық көмек қобдишасының, өрт сөндіргіштің, авариялық тоқтату белгісінің, стационарлық ұрлыққа қарсы құралдардың, егер оларды дайындаушы зауыт орнатқан болса немесе қосымша жабдық ретінде сақтандырылмаған болса, залалдары, зақымдануы, жойылуы;
 - 2) егер осы сақтандыру жағдайынан туындаған автомобиль көлігінің басқа тораптары мен бөлшектеріне зақым келмесе, шиналардың немесе дөңгелек дискілерінің зақымдануынан болатын залалдар;
 - 3) автомобиль көлігі бөлшектерінің, тораптары мен агрегаттарының сынуы, істен шығуы, істен шығуы салдарынан, оның ішінде агрегаттардың ішкі қуыстарына бөгде заттар мен заттардың түсуі салдарынан болған залалдар;
 - 4) автомобиль көлігінің, қосымша жабдықтың табиғи тозуына байланысты шығындар;
 - 5) тенттің зақымдануынан туындаған шығындар-жүк автомобильдерін, жеңіл автомобильдердің, тіркемелер мен жартылай тіркемелердің жүк модификацияларын сақтандыру кезінде.
- 4. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды:**
- 1) жанама және коммерциялық шығындар, оның ішінде тауарларды жеткізу немесе жұмыстарды жүргізу (қызметтер көрсету), келісімшарттар (шарттар) бойынша өзге де міндеттемелер мерзімдерінің бұзылуына байланысты шығындар (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы және т. б.), ұтылған пайда; сақтандыру жағдайының салдары болып табылатын өзге де шығыстар (әкімшілік айыппұлдар және өзге де мемлекеттік төлемдер; жалға алынатын автомобиль көлігін пайдаланғаны үшін төлемдер; жөндеу кезінде қонақ үйде тұрғаны үшін төлемдер; іссапар шығыстары; табыстың жоғалуы; тоқтап қалудан туындаған шығындар; тұрақ және күзет үшін төлемдер, зақымдалған автомобиль көлігін тасымалдау шығындары);
 - 2) моральдық зиян;
 - 3) сот шығындары;
 - 4) автомобиль көлігінің тауарлық құнының жоғалуы.
- 5. Осы Ережелерге сәйкес жазып берілген сақтандыру полисі кез келген жағдайда кез келген компьютерді, компьютерлік жүйені, бағдарламалық қамтамасыз етуді, кодты, вирусты немесе процесті немесе өзге де кез келген электрондық жүйені зиянды**

пайдаланудан немесе қолданудан (зиян келтіру құралы ретінде) тікелей немесе жанама түрде туындаған, арандатқан немесе туындайтын шығындарды, залалды, жауапкершілікті немесе шығыстарды өтемейді.

6. Осы Ережелерге сәйкес жазып берілген сақтандыру полисі кез келген компьютерді, компьютерлік жүйені немесе бағдарламалық қамтамасыз етуді немесе кез келген қаруды немесе снарядты ұшыру және/немесе бағыттау және/немесе ұшыру механизмі жүйесінде өзге электрондық жүйені пайдалану нәтижесінде туындайтын шығындарды өтемейді.

6-бап. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

1. Сақтандыру сомасы - сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы.

2. Сақтандыру сомасы Сақтандыру шартында көрсетіледі және Сақтандырушы айқындайды. Осы сақтандыру ережелеріне сәйкес сақтандыру сомасы көлік құралының нақты құнынан аз болуы мүмкін.

7-бап. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ / САҚТАНДЫРУ ЖАРНАСЫ

1. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандыру шартында белгіленеді және Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жасау міндеттемесін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасын білдіреді.

2. Сақтандыру шартында жалпы сақтандыру сыйлықақысы белгіленеді.

3. Сақтандырушы төлеуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін айқындау кезінде тәуекел факторларына байланысты айқындалатын базалық сақтандыру тарифтеріне көтеретін және төмендететін коэффициенттерді пайдалануға құқылы: шығарылған жылы, дабыл жүйесінің болуы, коммерциялық мақсатта пайдалану.

4. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы біржолғы, қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз нысанда төлеуге тиіс. Сақтандырушының Интернет-ресурсы арқылы сақтандыру шартын жасаған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын осы Интернет-ресурс арқылы қолма-қол ақшасыз тәсілмен төлеу мүмкіндігін ұсынады.

5. Сақтанушы Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімдерде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген күннен бастап жай жазбаша хабарлама жолымен Сақтандыру шартын біржақты тәртіппен бұзуға құқылы.

6. Егер сақтандыру жағдайы енгізілуі мерзімі өткен белгілі бір сақтандыру жарнасын (сақтандыру сыйлықақысын) төлегенге дейін басталса, Сақтандырушы сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау кезінде төленбеген сақтандыру жарнасының (сақтандыру сыйлықақысының) сомасын есепке жатқызуға не сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

8-бап. ФРАНШИЗА

1. Сақтандыру шартында шарт қойылмайтын (шегерілетін) франшиза көзделуі мүмкін - Сақтанушының сақтандыру жағдайы нәтижесінде келтірілген залалды өтеуге өзінің қатысуы. Франшиза сақтандыру сомасының пайызымен де, белгіленген сома түрінде де белгіленуі мүмкін.

2. Егер Сақтанушы / Сақтандырылушы ЖКО жасағаны үшін кінәлі болса немесе ЖКО кінәлі тұлғасы анықталмаса және белгіленбесе, онда шарт қойылмайтын франшиза қолданылады, оның мөлшері сақтандыру шартында көрсетіледі.

Егер Сақтанушы / Сақтандырылушы ЖКО жасағаны үшін кінәлі болмаса, онда франшиза қолданылмайды.

9-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАУ ТӘРТІБІ

- 1.** Сақтанушының қалауы бойынша сақтандыру шарты Сақтандырушыға жазбаша жүгіну жолымен, тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті құжаттарды ұсынған кезде, Компанияның «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында ішкі бақылау қағидаларына» сәйкес, немесе Сақтандырушының Интернет-ресурсын пайдалана отырып, тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті талаптарды сақтай отырып, Компанияның «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында ішкі бақылау қағидаларына» сәйкес сақтанушы мен сақтандырушы арасында электрондық нысанда ақпарат алмасу арқылы жасалуы мүмкін.
- 2.** Сақтанушының жазбаша өтініш-сауалнамасы Сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады.
- 3.** Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және оның басталуынан (сақтандыру тәуекелінен) ықтимал залалдардың мөлшерін айқындау үшін елеулі маңызы бар белгілі мән-жайларды хабарлауға міндетті.
- 4.** Келесі жағдайлар маңызды деп танылады:
 - тегі, аты, әкесінің аты немесе Сақтанушының заңды тұлғасының толық атауы;
 - тұрғылықты жері немесе орналасқан жері, телефон нөмірі, банк деректемелері;
 - Сақтандырылушы және Пайда алушы туралы көрсету;
 - автомобиль көлігін жүргізуге рұқсат берілген тұлғалар туралы мәліметтер;
 - сақтандыру аумағы туралы көрсету;
 - сақтандырылатын автомобиль көлігінің тізбесі, олардың сипаттамалары;
 - автомобиль көлігін пайдалану мақсаттары туралы көрсету;
 - көлік құралының техникалық жағдайы;
 - көлік құралын жалға беру немесе такси ретінде пайдалану;
 - автомобиль көлігін пайдалану негіздері (меншік құқығы; жедел басқару құқығы; жалдау, жалға алу шарты; сенімхат бойынша);
 - сақтандыруға жататын автомобиль көлігінде сақтандыру шартын жасау сәтіндегі зақымданулар мен ақаулар;
 - басқа тұлғалар тарапынан автомобиль көлігіне қатысты шағымдардың, сот талаптарының болуы туралы немесе сот шешімдерінің болуы туралы мәліметтер;
 - өздігінен орнатылған электр және өзге де жабдықтың болуы, электрондық ұрлыққа қарсы дабыл жүйесінің болуы туралы мәліметтер;
 - сақтандыру жүзеге асырылатын сақтандыру жағдайларының тізбесі;
 - автомобиль көлігінің сақтандыру және нақты құны;
 - сақтандыру сомасының мөлшері;
 - Шарттың қолданылу мерзімі;
 - сақтандыру сыйлықақысын төлеу тәртібі (біржолғы, бөліп-бөліп);
 - өтініш-сауалнамада көрсетілген ақпарат.
- 5.** Сақтандырушы өтініш-сауалнаманың нысанын және сұрау салынатын мәліметтерін өзгертуге құқылы.
- 6.** Сақтанушы сақтандырылатын автомобиль көлігіне қатысты сақтандыру тәуекелін айқындау мақсатында оған Сақтандырушы қойған өзге де сұрақтарға жауап беруге міндетті.
- 7.** Сақтандырылған автомобиль көлігі туралы ақпараттың дұрыстығы үшін Сақтанушы жауапты болады.

8. Егер Сақтандыру шарты жасалғаннан кейін Сақтанушы Сақтандырушыға осы баптың 4-тармағында көрсетілген мән-жайлар туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлағаны анықталса, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап етуге құқылы.

9. Өтініш-сауалнамада көрсетілуге жататын мәліметтер мен мән-жайлардың толық еместігі үшін сақтанушы жауапкершілікті өз мойнына алады. Өтініш-сауалнамада көрсетілген талаптардың толық болмауы салдарынан оның мазмұны бойынша дау туындаған жағдайда дау Сақтандырушының пайдасына шешіледі.

10. Егер Сақтанушы үнсіз қалдырған мән-жайлар мәнін жоғалтып алса, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап ете алмайды.

11. Қажет болған жағдайда Сақтанушы сақтандыруға ұсынылатын автомобиль көлігіне меншік құқығын (пайдалану, иелену және / немесе билік ету құқығын) растайтын және оның құны туралы куәландыратын және оны сипаттайтын деректерді қоса беруге тиіс.

12. Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушы Сақтанушыдан талап етуге құқылы:
- автомобиль көлігін тексеру мүмкіндігін қамтамасыз етуді;
- егер сақтандыру шарты үшінші тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері жағдайында сақтандыруды көздейтін болса, автомобиль көлігінде айдап әкетуге қарсы электрондық дабыл жүйесін (АҚЭД) орнатуды.

13. Сақтандырушы автомобиль көлігінің бар-жоғын және жай-күйін, Сақтанушы хабарлаған автомобиль көлігі туралы мәліметтердің дұрыстығын тексеруге (тексеруді жүргізуге), ал қажет болған жағдайда оның нақты құны мен тәуекел дәрежесін белгілеу мақсатында сараптама тағайындауға құқылы.

14. Сақтандыру шарты Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін беру жолымен жасалады (осы Ережелерге №1 қосымша).

15. Сақтандыру шартының талаптарындағы кез келген өзгерістер сақтандыру шартын бұзу және өзгерістерді ескере отырып жаңа сақтандыру шартын жасау жолымен ресімделеді.

16. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында сақтандыру шартын жасау кезінде келісімге қол жеткізілуі тиіс:

- 1) сақтандыру объектісі болып табылатын белгілі бір мүлік не өзге де мүліктік мүдде туралы;
- 2) орын алған жағдайда сақтандыру (сақтандыру жағдайы) жүзеге асырылатын оқиғаның сипаты туралы;
- 3) сақтандыру сомасының мөлшері туралы;
- 4) шарттың қолданылу мерзімі туралы».

10-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

1. Сақтандыру шарты Сақтандыру шарты жасалған күннен кейінгі күннен бастап не Сақтандыру шартында көрсетілген неғұрлым кеш күннен бастап күшіне енеді.

2. Сақтандыру шарты осы Сақтандыру ережелерінің **19**-бабының талаптарына сәйкес өзінің қолданылуын тоқтатады.

3. Сақтандыру шарты 1 күнтізбелік жыл кезеңіне жасалады.

4. Сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу мерзімі Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

5. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

11-бап. ҚОСАРЛЫ САҚТАНДЫРУ

1. Қосарлы сақтандыру - әрқайсысымен дербес шарттар бойынша бірнеше сақтандырушыларда бір объектіні сақтандыру.

2. Қосарлы сақтандыру кезінде Сақтандырушы Сақтанушының (Пайда алушының) алдында онымен жасалған сақтандыру шарты шегінде мүліктік жауаптылықта болады, алайда Пайда алушы барлық Сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауға тиіс.

3. Сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін қосарлы сақтандыру кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға өзге сақтандыру компанияларында сақтандыру төлемі мәселесін реттеуге қатысты барлық мәліметтерді, оның ішінде өзге сақтандыру компанияларынан алынған сақтандыру төлемінің мөлшері туралы мәліметтерді беруге міндетті.

4. Қосарлы сақтандыру кезінде Сақтандырушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын анықтауға, сақтандыру жағдайының нәтижесінде келтірілген залалдардың мөлшерін басқа сақтандыру компанияларымен бірлесіп айқындауға құқылы.

12-бап. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

1. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі және қаржылық орнықтылығы туралы ақпаратты талап етуге міндетті;
- 2) сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер ол сақтандыру шарты бойынша Пайда алушы болып табылса, сақтандыру төлемін алуға;
- 3) осы сақтандыру ережелерінің көшірмесін алуға құқылы.

2. Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтанушыға тиісті тексеру жүргізу шеңберінде Сақтандырушы сұратқан барлық құжаттар мен ақпаратты беруге;
- 2) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау және сақтандырушының сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;
- 3) басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және жасалатын автомобиль көлігін Сақтандыру шарттары туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға;
- 4) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақыларын төлеуге;
- 5) сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы дереу хабарлауға;
- 6) Сақтандырылушылардың назарына осы сақтандыру қағидаларының талаптарын жеткізуге;
- 7) сақтандыру талаптарын орындауға (Сақтандырылушылардың сақтандыру шартының талаптарын бұзуы Сақтанушының өзі сақтандыру шартының талаптарын бұзуы ретінде бағаланады);
- 8) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы Сақтандыру шартында белгіленген мерзімдер мен тәртіппен, бірақ кез келген жағдайда осындай оқиға туындаған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға;
- 9) сақтандыру жағдайынан шығынның алдын алу немесе азайту бойынша барлық мүмкін және орынды шараларды қабылдауға;
- 10) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдарын, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшерін бағалауға мүмкіндік беретін барлық ақпаратты беруге;
- 11) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға суброгация тәртібімен талап ету құқығын Сақтандырушыға көшуді қамтамасыз етуге;

12) Сақтанушы өзінің келісімін, сондай-ақ Сақтанушының (Пайда алушының) Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтанушының, Сақтандырылушының (Пайда алушының) дербес деректерін жинауға және өңдеуге, оның ішінде дербес деректерді трансшекаралық беруге келісімін растайды. Дербес деректерді сақтау мерзімін Сақтандырушы дербес деректерді одан әрі сақтау қажеттілігі өткенге дейін айқындайды және 10 жылды құрайды. Дербес деректерді пайдалану Қоғамның не үшінші тұлғаның Шарттың және/немесе Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын орындауы мақсатында, сондай-ақ тұтастай алғанда Қоғам қызметінің мақсаттарын іске асыру үшін жүзеге асырылады.

13) Сақтанушы өзінің келісімін, сондай-ақ Сақтандырылушының (Пайда алушының) дербес деректерді жалпыға қолжетімді дербес деректер көздерінде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда таратуға, соның ішінде осындай деректерді үшінші тұлғаларға беруге келісімін растайды.

14) Сақтанушы Сақтандырылушыдан (Пайда алушыдан) Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтандырылушының (Пайда алушының) дербес деректерін өңдеуге жазбаша келісімін, оның ішінде дербес деректерді трансшекаралық беруге келісімін талап етуге, сондай-ақ дербес деректерді жалпыға қолжетімді дербес деректер көздерінде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда таратуға, соның ішінде мұндай деректерді үшінші тұлғаларға беруге міндетті.

15) Сақтанушы Сақтандырылушының (Пайда алушының) Сақтандырушының немесе үшінші тұлғаның Сақтандырылушының (Пайда алушының) дербес деректерін өңдеуге келісімінің болмауы үшін жауап береді, дербес деректерді трансшекаралық беруге және дербес деректерді жалпыға қолжетімді дербес деректер көздерінде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда таратуға келісімнің болмауы жағдайларын қоса алғанда, мұндай деректерді үшінші тұлғаларға беруге келісімнің жоқтығын қоса алғанда.

16) Деректерді жинауға және өңдеуге келісім мыналарды қамтиды:
атауы (тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе), бизнес-сәйкестендіру нөмірі (жеке сәйкестендіру нөмірі); субъектінің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе); дербес деректерді жинауға, өңдеуге келісім қолданылатын мерзім немесе кезең; оператордың дербес деректерді үшінші тұлғаларға беру мүмкіндігі немесе оның болмауы туралы мәліметтер; оларды өңдеу процесінде дербес деректердің трансшекаралық берілуінің болуы не болмауы туралы мәліметтер; жалпыға қолжетімді көздерде дербес деректердің таралуы туралы мәліметтер; дербес деректер субъектісіне байланысты жиналатын деректердің тізбесі деректер.

17) Сақтанушы өзінің келісімін, сондай-ақ Сақтандырылушының (Пайда алушының) Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтанушының жалпыға қолжетімді көздерінде, электрондық және өзге де деректер базаларында және картотекаларда, әлеуметтік желілерде, Интернет-ресурстарда, Сақтанушының, Сақтандырылушының, Пайда алушының мобильді қосымшаларында, сондай-ақ Интернет-ресурстарда, олардың серіктестерінің әлеуметтік желілерінде ұялы телефондарда сақталатын дербес деректерін жинауға және өңдеуге келісімін растайды.

3. Сақтандырушы құқылы:

1) Сақтанушыдан клиенттерге тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті құжаттар мен ақпаратты талап ету;

2) Сақтандыру шартын жасау кезінде сақтандырылатын автомобиль көлігін қарап тексеру жүргізілсін, ал қажет болған жағдайда оның нақты құнын белгілеу мақсатында сараптама тағайындау;

- 3) Сақтанушы (Сақтандырылушы) ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру шартының талаптары мен талаптарын орындауын тексеруге;
 - 4) зақымданған автомобиль көлігін тексеруге қатысуға;
 - 5) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға, оның ішінде сұрау салуларды құзыретті органдарға жіберуге;
 - 6) Сақтанушыдан немесе Сақтандырылушыдан осы Сақтандыру ережелерінің **15-бабында** көзделген сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпарат пен құжаттарды талап етуге;
 - 7) Сақтанушының (Сақтандырылушының) немесе оның уәкілетті тұлғасының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін ниеті және сақтанушының сақтандыру жағдайынан шығынды азайту жөніндегі шараларды қасақана қабылдамауы, сондай-ақ Сақтанушы сақтандыру шартының талаптарын орындамаған не Сақтанушыны (Сақтандырылушыны/ Пайда алушыны) бұл туралы жазбаша хабардар ете отырып, оқиғаны сақтандыру жағдайы деп танымаған жағдайда сақтандыру төлемінен бас тартуға;
 - 8) кез келген уақытта тәуекелдің туындауына ықпал ететін мән-жайлардың бар-жоғын тексеруге және тексеруге міндетті;
 - 9) тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.
 - 10) Сақтанушының бастамасы бойынша сақтандыру шартына өзгерістер енгізілген жағдайда Сақтандырушының сақтандыру шартында көрсетілген мөлшерде кез келген себеппен/шартқа кез келген өзгерістер енгізгені үшін сервистік алым алуға құқығы бар.
- 4. Сақтандырушы міндетті:**
- 1) Сақтанушыны осы Сақтандыру ережелерімен таныстыруға және олардың көшірмесін беруге;
 - 2) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;
 - 3) Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін жұмсалған ақылға қонымды және орынды шығыстарды өтеуге;
 - 4) сақтандыру жағдайы туралы хабарламаны тіркеуге;
 - 5) Сақтанушының өтініші бойынша ұсынылған құжаттардың тізбесін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге;
 - 6) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
 - 7) Сақтанушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттар топтамасын толық ұсынбаған жағдайда, бұл туралы Сақтанушыға соңғы құжат ұсынылған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде хабарлау қажет.
 - 8) келесі жағдайларда сақтандыру төлемінен бас тартуға:
 - Сақтанушының (Сақтандырылушының/ Пайда алушының) немесе оның өкілінің Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігінің ресми сайтында жарияланған терроризм мен экстремизмді қаржыландыруға байланысты (бұдан әрі - ҚМА тізбесі), сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде (бұдан әрі мәтін бойынша-ЖҚЖҚТҚ тізбесі) болуы;
 - Сақтанушының/ Сақтандырылушының тиісті тексеру жүргізу үшін құжаттарын, сондай-ақ Сақтандырушының сұрауы бойынша қосымша ақпаратты ұсынбауы;
 - ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен жасалатын операция КЖ және ТҚ мақсатында жасалады деп пайымдауға негіз болған кезде.

13-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЫ

1. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (Сақтандырылушы), егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға дереу жазбаша хабарлауға міндетті.

2. Кез келген жағдайда келесі өзгерістер мен жағдайлар маңызды деп танылады:

- 1) сақтандыру аумағынан тыс автомобиль көлігін пайдалану;
- 2) автомобиль көлігін жалға, лизингке, жалға алуға, кепілге немесе өзге де ауыртпалыққа беру, автомобиль көлігін пайдалану сипатындағы елеулі өзгерістер, есептен шығару, жол полициясы органдарында қайта тіркеу;
- 3) автомобиль көлігін басқасына сату немесе ауыстыру, шанақты/қозғалтқышты ауыстыру, қосымша жабдықты орнату;
- 4) автомобиль көлігін пайдалану және сақтау сипаты мен мақсаттарындағы елеулі өзгеріс;
- 5) сақтандырылған автомобиль көлігіне тіркеу құжаттарының, автомобиль көлігінен кілттердің, дабылды басқару пультінің, тіркеу (мемлекеттік) нөмірлерінің (белгілерінің) жоғалуы, ұрлануы немесе ауыстырылуы;
- 6) шартта айтылмаған адамға сенімхат беру немесе автомобиль көлігіне билік етуге (басқаруға) құқық беру;
- 7) қосарлы сақтандырудың болуы;
- 8) көлік құралының ақаулығының болуы.

Сақтандыру шартында тәуекел дәрежесінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер ескерілуі мүмкін.

3. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

4. Егер Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі осы Сақтандыру ережелерінде белгіленеді.

5. Сақтанушы осы баптың 1-тармағында көзделген міндетті орындамаған кезде Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және оны бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге құқылы.

6. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушының Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

14-бап. САҚТАНУШЫНЫҢ (САҚТАНДЫРЫЛУШЫНЫҢ) САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ІС-ӘРЕКЕТТЕРІ

1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиға болған кезде, сондай-ақ сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

- ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін барлық ақылға қонымды және қол жетімді шараларды, соның ішінде зақымданған автомобиль көлігін құтқару және сақтау шараларын қабылдауға (егер Сақтандырушыға нақты шаралар қабылдау туралы нұсқаулар берілсе, оларды орындау керек);

- жол-көлік оқиғасынан кейін 6 (алты) сағат ішінде медициналық куәландырудан (сараптамадан) өтуге;

- жол полициясы органдарына жүгінуге;

- уәкілетті мемлекеттік және құзыретті органдардың іс-шараны құжаттамалық ресімдеуін қамтамасыз етуге;
 - мемлекеттік және құзыретті органдар оқиғаны құжаттау кезінде, оның ішінде жол-көлік оқиғасы кезінде, жәрдем көрсетуге:
 - а) егер оларды анықтау мүмкіндігі болса, кінәлі тұлғаның және куәгерлердің деректерін жазуды жүзеге асыруға;
 - б) жол-көлік оқиғасы кезінде жол полициясы органдары ресімдейтін хаттамада автомобиль көлігінің барлық зақымдануларының көрсетілуін бақылауға;
 - в) жол полициясы қызметкерлерінің оқиға схемасын және автомобиль көліктерінің жүру бөлігінде орналасуын жасау кезінде қатысуға және көмектесуге, схемамен келіспеген жағдайда, оған қол қою кезінде өз пікірін көрсетуге;
 - г) жол полициясы органдарына болған оқиғаның мән жайын толық көрсете отырып түсініктеме жазуға;
 - д) әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамаға қол қойған кезде, жол полициясы органдары қызметкерлерінің шешімімен келіспеген жағдайда, хаттамада өз пікірін жазуға.
 - шығын келтіруге жауапты тұлғаға талап ету құқығын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті, мүмкін және ақылға қонымды шараларды қабылдауға;
 - мереке және демалыс күндерін қоспағанда, ең қысқа мерзімде, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) тәуліктен кешіктірмей, ол білген сағаттан бастап Сақтандырушының немесе оның өкілетті өкілінің оқиғаның басталғаны туралы кез келген қолжетімді тәсілмен хабардар етуге, оған оқиғаның мән-жайы, келтірілген залалдың түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға. сақтандырушымен бұдан арғы әрекеттерді келісу, сондай-ақ кейіннен Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша жазбаша өтініш беруге;
 - зақымданған автомобиль көлігін Сақтандырушы қарап шыққанға дейін сақтандыру оқиғасының басталуы нәтижесінде болған күйінде сақтау. Сақтанушы келтірілген залалдың көрінісін тек қауіпсіздік, залалдың мөлшерін азайту немесе сақтандырушының келісімі бойынша туындаған жағдайда ғана өзгертуге құқылы;
 - Сақтандырушыға осы Сақтандыру ережелерінің **15-бабында** көзделген сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;
 - Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының (оқиғаның) және бүлінген автомобиль көлігінің орнын тексеру жүргізу немесе қарап тексеру, шығынның себептері мен мөлшеріне қатысты тергеу жүргізу, сақтандырылған автомобиль көлігінің шығынын азайту және құтқару жөніндегі іс-шараларға қатысу мүмкіндігін беруге.
 - ж) кінәлі тұлғаның Сақтандырушысына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынуға, ЖКО-да кінәлі тұлғаның сақтандыру полисі бойынша сақтандыру төлемін алу және кінәлі тұлғаның Сақтандырушысынан сақтандыру төлемін алғаннан кейін нақты залал сомасындағы айырманы және кінәлі тұлғаның сақтандырушысы жүзеге асырған сақтандыру төлемінің сомасын алу үшін осы Сақтандыру ережелері бойынша Сақтандырушыға жүгінуге.
- 2.** Сақтанушы Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған әрекеттерді жасамауға, сондай-ақ қандай да бір міндеттемелер жасамауға; қандай да бір ұсыныстарды қабылдамауға; Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз осы сақтандыру жағдайына қатысы бар төлемдер жасамауға және қандай да бір төлемдер жасауға уәде бермеуге міндетті.
- 3.** Залал туындаған жағдайда Сақтандырушы немесе оның өкілі Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын құжаттарды ұсынған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде Сақтанушының (Пайда алушының) қатысуымен бүлінген автомобиль көлігін қарап-тексеруді жүргізуге және залал

мөлшерінің есебін қамтитын сақтандыру актісін (қарап-тексеру актісін) жасауға міндетті. Тексеру құзыретті органдар (ішкі істер органдары, өрт сөндіру қызметі) өкілінің қатысуымен жүргізілуі мүмкін. Зиян келтіруге жауапты тұлғаны анықтаған кезде Сақтанушы (Сақтандырылушы) бүлінген автомобиль көлігін қарау кезінде оның немесе оның өкілінің болуын қамтамасыз етуге шаралар қабылдауға міндетті.

4. Сақтандырушының өкілі Сақтанушының шығын туралы хабарламасын күтпей, зардап шеккен автомобиль көлігін тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушының бұған кедергі жасауға құқығы жоқ.

5. Егер Сақтанушы сақтандырылмаған болса, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау және ықтимал залалдардың, оның ішінде сақтандырылған автомобиль көлігін құтқару және сақтау шараларының алдын алу немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдау міндеті Сақтандырылушыға жүктеледі.

6. Пайда алушы Сақтандырушыға Сақтанушы немесе Сақтанушы жасағанына немесе жасамағанына қарамастан, барлық жағдайларда сақтандыру жағдайының басталуы туралы хабарлауға құқылы.

7. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгіленген мерзімде хабардар етпеу оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді, егер ол Сақтанушының еркіне байланысты емес себептерге байланысты болса және осы фактіні растайтын тиісті құжаттар ұсынылған жағдайларды қоспағанда, егер Сақтандырушы сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақытылы білгені немесе Сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер ете алмағаны дәлелденбесе.

15-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

1. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оның келтірген залалдарын дәлелдеу Сақтанушыға жүктеледі.

2. Сақтандыру төлемін алу үшін Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) құжаттамалық дәлелдеуге міндетті:

- сақтандырылған автомобиль көлігіне деген мүдделілігін;
- сақтандыру жағдайының болуы;
- келтірілген залалдың мөлшері.

3. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға келесі құжаттарды ұсынуы керек:

1. Жеке тұлғасын куәландыру және сақтандыру төлемін алу шарттарын сақтау үшін:

- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы өтініш;
- 2) сақтандыру полисінің көшірмесі немесе оның телнұсқасы (сақтандыру полисі жоғалған жағдайда);
- 3) өтініш берушінің жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;
- 4) ЖК талоны/ жеке тұлғаны жеке кәсіпкер ретінде тіркеу туралы куәлік (егер Сақтанушы жеке тұлға болып табылса және жеке кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырса)
- 5) сақтандыру компаниясында істерді жүргізу және сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхат (заңды тұлға үшін немесе Пайда алушының мүдделері ұсынылған жағдайда);

2. Сақтандырылған автомобиль көлігін сақтауға мүдделілікті дәлелдеу үшін:

- 1) сақтандырылған автомобиль көлігін иелену құқығын растайтын құжаттар (көлік құралын тіркеу туралы куәлік;
- 2) сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін басқарған адамның автомобиль көлігін басқару құқығына сенімхаты немесе жолсапар парағы);

3) сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін басқарған адамның жүргізуші куәлігінің көшірмесі;

4) сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін басқарған жеке тұлғасын куәландыратын құжаттың көшірмесі;

5) егер автомобиль көлігі жалдау шартына сәйкес пайдаланылса, жалдау шартының көшірмесі;

3. Сақтандыру жағдайының болуын дәлелдеу үшін:

1) әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттаманың көшірмесі;

2) жол-көлік оқиғасы схемасы бар хаттамаға толықтыру көшірмесі;

3) оқиға орнын қарау көшірмелері, әкімшілік құқық бұзушылық туралы қаулы, жол-көлік оқиғасына қатысушыларды медициналық куәландыру анықтамасы;

4) сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын оқиғаларды тексеруді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын жол полициясы органдары мен құқық қорғау органдары (тергеу, сот) жасаған хаттаманың, актінің, қаулының не ұйғарымның көшірмелері;

4. Келтірілген залалдың мөлшерін дәлелдеу үшін:

- ЖКО - да Сақтандырылушының кінәсі болмаған кезде-тәуелсіз сараптамалық (бағалау) ұйымдардың қорытындылары, ЖКО-да кінәлі тұлғаның Сақтандырушыдан сақтандыру төлемін алғанын растайтын құжаттар (төлем тапсырмасы, фискалдық чектер және т. б.), жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының бағалары және мамандандырылған ТҚКС-да белгіленген қосалқы бөлшектер.

- ЖКО-да сақтандырылушының кінәсі болмаған жағдайда, ЖКО-да кінәлі адамда КҚИ АҚЖМС қолданыстағы полисі болмаған жағдайда, нақты залал бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

- ЖКО-да сақтандырылушының кінәсі болған кезде нақты залал бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

4. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) автомобиль көлігін сақтауға, сақтандыру жағдайының басталуына және келтірілген залалдардың мөлшеріне қызығушылықты растайтын дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.

5. Болған оқиға туралы неғұрлым толық ақпарат алу мақсатында сақтандырушы құзыретті органдардан (ішкі істер, өрт қадағалау органдары, авариялық-техникалық қызметтер, газ желісінің авариялық қызметтері), кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдардан оқиғаның басталу мән-жайлары туралы ақпараты бар мәліметтерді сұратуға, сондай-ақ оның туындау себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға құқылы.

6. Қажет болған жағдайда оқиғаның басталу себептерін және Сақтандырушының тапсырмасы бойынша шығын мөлшерін айқындау жөніндегі жұмысты тәуелсіз сарапшылар, бағалаушылар, апаттық комиссарлар орындай алады.

16-бап. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ

1. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін Сақтандырушы мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:

1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін белгілейді; Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; сақтандырылған автомобиль көлігін сақтауда Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) мүддесінің болуын тексереді; салдарынан залал келтірілген оқиғаның

туындау фактісі мен себептерін айқындайды; сарапшыларды, апаттық комиссарларды тарту қажеттілігін айқындайды;

2) ұсынылған құжаттар мен залал мөлшерінің есебін қамтитын актінің (қарап-тексеру актісінің) негізінде оқиғаны сақтандыру жағдайы деп таныған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды және сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

2. Сақтандыру төлемін сақтандырушы осы сақтандыру қағидаларының **15**-бабында көрсетілген Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) ұсынған құжаттардың, сондай-ақ қажетті құжаттарды ұсынғаннан кейін сақтандырушы не оның өкілі жасаған сақтандыру жағдайы туралы актінің негізінде жүзеге асырады.

3. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Сақтандыру төлемі Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде келтірген нақты залал мөлшерінен аспауы тиіс.

4. Сақтандыру төлемі Сақтандыру шартында айқындалған шарт қойылмайтын франшизаны және сақтандыру сомасын ескере отырып сақтандырылған объект бойынша мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

1) егер Сақтанушы ЖКО жасағаны үшін кінәлі деп танылса және «Евразия» СК» АҚ-мен немесе КҚИ АҚЖМС түрі (класы) бойынша сақтандыру қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар басқа сақтандырушымен жасалған КҚИ АҚЖМС қолданыстағы полисі болса. Мұндай жағдайда сақтандыру төлемі шегерімді шегергенде және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын нақты залал мөлшерінде жүзеге асырылады. Бұл ретте нақты залал бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

2) егер Сақтанушы ЖКО жасағаны үшін кінәсіз деп танылса. Мұндай жағдайда сақтандыру төлемі нақты залал сомасы мен ЖКО-ға кінәлі тұлғаның Сақтандырушы төлеген сомасы мен сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын соманың арасындағы айырма мөлшерінде жүзеге асырылады, бұл ретте нақты залал сомасын осы Сақтандыру ережелері бойынша сақтандырушының жолдамасы бойынша бағалаушы айқындайды және амортизацияны есепке алмай, яғни жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының және мамандандырылған ТҚКС орнатылған қосалқы бөлшектерінің бағалары бойынша есептеледі.

3) егер Сақтанушы ЖКО жасағаны үшін кінәсіз деп танылса және кінәлі тұлғаға КҚИ АҚЖМС қолданыстағы полисі болмаса, сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінде және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын мөлшерде жүзеге асырылады. Бұл ретте нақты залал бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

4) егер ЖКО екі немесе бірнеше Тараптың, соның ішінде Сақтанушының/Сақтандырылушының кінәсінен орын алса, онда сақтандыру төлемі Сақтандырылушының кінәсінің дәрежесіне пропорционалды түрде жүзеге асырылады. Бұл ретте сақтандыру төлемінің мөлшері айқындалады:

- ЖКО-да кінәлі тұлғада (кінәлі тұлғаларда) КҚИ АҚЖМС қолданыстағы полисі болған жағдайда, нақты залал сомасы мен сақтандырушы ЖКО-да кінәлі тұлға (кінәлі тұлғалар) төлеген сома арасындағы айырма ретінде Сақтандырылушының кінәсіне қатынасы бойынша пропорция қолданылады, франшиза шегеріледі. Есептеу формуласы: $CB = ((PY - BCB) * K) - \Phi$, мұнда CB – «Yes Casco» сақтандыру төлемі, PY – нақты залал сомасы, BCB – кінәлі Сақтандырушының төлем сомасы, Φ – Франшиза, K – сақтандырылушының ЖКО-да кінәсінің дәрежесі;

- ЖКО-ға кінәлі тұлғада (кінәлі тұлғаларда) КҚИ АҚЖМС қолданыстағы полисі болмаған жағдайда, франшизаны шегергендегі нақты залал сомасы және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан артық емес, бұл ретте егер сақтандырылған тұлға мен ЖКО-ның басқа қатысушысы бірдей кінәлі болса, онда сақтандыру төлемі Сақтанушының кінәсінің дәрежесіне пропорционалды түрде жүзеге асырылады. Есептеу формуласы: $CB = (PY * K) - \Phi$, мұнда CB – «Yes Casco» сақтандыру төлемі, PY – нақты залал сомасы, Φ – Франшиза, K – сақтандырылушының ЖКО-да кінәсінің дәрежесі.

Нақты залал сомасы бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және міндетті түрде бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

5) егер ЖКО кінәлі тұлға анықталмаса және белгіленбесе, онда сақтандыру төлемі франшизаны шегергенде және сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспайтын нақты залал мөлшерінде жүзеге асырылады. Бұл ретте нақты залал бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын бағалаушының есебі негізінде айқындалады.

б) егер осы тармақтың **1)** тармақшасында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері Сақтандыру шартында белгіленген шегерім мөлшерінен аспаса, сақтандыру төлемі төленбейді;

7) егер осы тармақтың **1)** тармақшасында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері шарт қойылмайтын франшиза мөлшерінен асып кетсе, сақтандыру төлемі сақтандыру шартында белгіленген шарт қойылмайтын франшиза мөлшерін шегергенде жүзеге асырылады.

5. Егер Сақтанушы (Сақтандырылушы немесе Пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтем алса, Сақтандырушы келтірілген нақты залалдың мөлшері мен аталған тұлғадан алынған өтемнің арасындағы айырма мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырады, осы тармаққа сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшері осы баптың **4-**тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшерінен аспаған жағдайда.

6. Егер осы баптың **5-**тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшері осы баптың **4-**тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшерінен асып кетсе, онда сақтандыру төлемі осы баптың **4-**тармағына сәйкес есептелген мөлшерде жүзеге асырылады.

7. Егер сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтанушы (Сақтандырылушы немесе Пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтемақы алса, ол осы баптың **4-6** - тармақтарына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің бір бөлігіне ғана құқылы, осыған байланысты Сақтандырушы сақтандыру төлемінің артық төленген сомасын қайтаруды талап етуге құқылы, ал келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтем алған Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) Сақтандырушыға артық алынған соманы қайтаруға міндетті.

8. Нақты зиянның мөлшері анықталады:

а) **автомобиль көлігінің толық жойылуы, құртылуы кезінде** - көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша Сақтандырушы жүзеге асырған франшизаны шегергендегі және сақтандыру төлемін шегергендегі сақтандыру сомасы мөлшерінде. Автомобиль көлігінің тозуын ескере отырып, оны жөндеуге (қалпына келтіруге) жұмсалатын шығындар автомобиль көлігінің нақты құнының 80% -дан асатын кезде автомобиль көлігінің осындай бүлінген жай-күйі автомобиль көлігінің толық жойылуы (құртылуы) болып есептеледі;

б) **ішінара зақымдану кезінде** - егер автомобиль көлігі жөнделмесе (қалпына келтірілмесе), оны жөндеуге немесе қалпына келтіруге арналған шығындар мөлшерінде не құнының тиісті бөлігі мөлшерінде. Жөндеуге (қалпына келтіруге) арналған шығындарда

жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектерді сатып алуға, сондай-ақ жөндеу жүргізу жөніндегі жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығыстар ескеріледі.

9. Жөндеу- қалпына келтіру шығындарына жөндеу материалдарының шығындары, жөндеу жұмыстарына ақы төлеу шығындары және сақтандырылған автомобиль көлігін сақтандыру жағдайы басталғанға дейін қалпына келтіру үшін қажет басқа шығындар кіреді. Егер бүлінген бөлшектерді (бөлшектерді, тораптарды, агрегаттарды) ауыстыру жүргізілсе, сақтандырылған автомобиль көлігінің қауіпсіздігіне қатерсіз оларды жөндеу мүмкін болғанына қарамастан, Сақтандырушы Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) осы бөлшектерді жөндеу құнын, бірақ оларды ауыстыру құнынан жоғары емес өтейді. Жөндеу-қалпына келтіру шығыстарының сомасынан жөндеу процесінде ауыстырылатын бөлшектердің (бөлшектердің, тораптардың, агрегаттардың) тозуына шегерімдер жүргізіледі.

10. Жөндеу-қалпына келтіру шығындары Сақтандырушының таңдауы бойынша анықталады:

1) Сақтандырушының калькуляциясы (ЖКО-да Сақтандырылушының кінәсі болған кезде және ЖКО-да кінәлі тұлғада КҚИ АҚЖМС полисі болмаған кезде Сақтандырылушының кінәсі болмаған кезде) немесе

2) мамандандырылған ТҚҚ бағалауы бойынша тәуелсіз сарапшының (бағалаушының) қорытындысы (ЖКО сақтандырылушының кінәсі болмаған кезде).

11. Есептеу кезінде бөлшектер мен жұмыстарға орташа қолданыстағы нарықтық бағалар қолданылады.

12. Тараптар арасында шығынның себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда Тараптардың әрқайсысының сараптама жүргізуді талап етуге құқығы бар. Сараптама оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі. Егер сараптама нәтижелері бойынша Сақтандырушының сақтандыру төлемі бөлігінен бас тартуы негізсіз екені анықталған жағдайда, Сақтандырушы бастапқыда төлеуден бас тартылған соманың және сараптама жүргізілгеннен кейін төленген сақтандыру төлемінің сомасының арақатынасына сәйкес келетін сараптама бойынша шығыстардың үлесін өзіне қабылдайды.

13. Сақтандырушы сақтандыру жағдайынан туындаған, автомобиль көлігін жөндеу процесінде анықталған және құжаттамамен расталған жасырын зақымданулар мен ақауларды жоюға байланысты шығыстарды өтейді.

14. Сақтанушының осы Ережелердің 14 және 15-баптарында жазылған міндеттерді орындамауы Сақтандырушыға Сақтанушыға сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

15. Жұмыстарды жүргізудің жеделдігінен, автомобиль көлігінің бұрынғы жай-күйінің жетілдірілуінен немесе өзгеруінен туындаған қосымша шығындар және осы сақтандыру жағдайымен шартталмаған басқалар нақты залал сомасына енгізілмейді және сақтандырумен өтелмейді.

16. Нақты залалдың мөлшерін анықтау кезінде ескерілмейді және сақтандырумен өтелмейді:

1) автомобиль көлігіне техникалық және кепілдік қызмет көрсетуге арналған шығыстар;

2) автомобиль көлігін реконструкциялауға және қайта жабдықтауға, оның жекелеген бөліктерін, бөлшектері мен тораптарын олардың тозуына, техникалық ақауына байланысты және сақтандыру жағдайына жатпайтын басқа да себептер бойынша жөндеуге немесе ауыстыруға байланысты жұмыстар;

3) автомобиль көлігінің зақымдануы сақтандыру жағдайынан туындамаған бөліктерін (бөлшектерін) жөндеу немесе ауыстыру құны;

4) болмауы қаралатын сақтандыру жағдайына тікелей қатысты емес, жоқ бөлшектердің (бөлшектердің, агрегаттардың) құны;

- 5) автомобиль көлігін тасымалдауға арналған шығындар;
- 6) жасырын ақауларды қоспағанда, құзыретті органдардың құжаттарында бүлінген ретінде көрсетілмеген автомобиль көлігінің зақымдалған бөліктерін (бөлшектерін) жөндеуге арналған шығындар;
- 7) зақымданған автомобиль көлігін жөндеуді жүзеге асыратын ТҚҚ-да қажетті қосалқы бөлшектер мен бөлшектердің болмауына байланысты автомобиль көлігінің тораптарын, агрегаттарын жинақта ауыстыру (жөндеудің орнына);
- 8) нормативтен тыс тарифтерді, бағалар мен коэффициенттерді қолдануға байланысты шығыстар.

17. Сақтанушының (Сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болса немесе жүргізілсе, Сақтандырушы өтеуге тиіс.

Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан (жауапкершіліктің шекті көлемінен) аспауы үшін. Егер шығыстар Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.

18. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру жағдайын болғызбауға не залал мөлшерін азайтуға бағытталған шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

17-бап. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТАРТУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ

1. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін барлық қажетті құжаттарды алғаннан кейін сақтандыру төлемі туралы не сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) жазбаша нысанда хабарлайды. Егер Сақтандырушы сақтандыру төлемін төлеуден бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін жазбаша түрде негіздейді.

2. Сақтандырушы Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін соңғы қажетті құжатты алғаннан кейін жиырма жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

3. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуына Сақтанушы, Сақтандырылушы немесе Пайда алушы сотқа шағымдана алады.

4. Егер сақтандыру жағдайы салдарынан болған болса, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:

1) қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, Сақтанушының, Сақтандырылушының және(немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттерінен;

2) Сақтанушының, Сақтандырылушының және(немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған іс-әрекеттерінен.

5. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар да негіз бола алады:

1) автомобиль көлігі каршеринг үшін пайдаланылса;

- 2) автомобиль көлігін автобустық парктер, автобазалар, автомобиль шаруашылықтары, коммуналдық қызметтер, тағам өнімдерін жеткізу қызметтері пайдаланса, сондай-ақ автомобиль такси ретінде пайдаланылса.
 - 3) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
 - 4) Сақтанушының сақтандыру жағдайынан шығынды азайту жөнінде шараларды қасақана қабылдамауы;
 - 5) Сақтанушының залал келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;
 - 6) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тергеп-тексеруге және ол келтірген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі келтіруі;
 - 7) Сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етпеуі, егер Сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақытылы білгені дәлелденбесе не сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер ете алмаса;
 - 8) Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығын Сақтанушыға өту үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы.
- 6.** Сақтандырушыны осы баптың **4-5** - тармақтарында көзделген оның заңсыз әрекеттерінің себептері бойынша Сақтанушы алдындағы сақтандыру жауапкершілігінен босату бір мезгілде Сақтандырушыны Сақтандырылушыға немесе Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады.
- 7.** Егер құқық қорғау органдары Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) немесе оның отбасы мүшелеріне қарсы қылмыстық іс қозғаса және залалдың басталуына әкеп соққан мән-жайларға тергеу жүргізілсе, немесе құзыретті органдарда сақтандыру төлемінен бас тартуға негіз болатын материалдар бар болса, Сақтандырушының Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) кідіріс себептері туралы жазбаша хабарлау арқылы тергеу немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін кейінге қалдыруға құқығы бар.
- 8.** Сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды, егер:
- 1) Сақтанушының (Сақтандырылушының/ Пайда алушының) немесе оның өкілінің Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігінің ресми сайтында жарияланған терроризм мен экстремизмді қаржыландыруға байланысты (бұдан әрі - ҚМА тізбесі), сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде (бұдан әрі мәтін бойынша-ЖҚЖҚТҚ тізбесі) болуы;
 - 2) Сақтанушының/ Сақтандырылушының тиісті тексеру жүргізу үшін құжаттарын, сондай-ақ Сақтандырушының сұрауы бойынша қосымша ақпаратты ұсынбауы;
 - 3) ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен жасалатын операция КЖ және ТҚ мақсатында жасалады деп пайымдауға негіз болған кезде;

18-бап. САҚТАНУШЫНЫҢ ШЫҒЫНДАРДЫ ӨТЕТУ ҚҰҚЫҒЫНЫҢ САҚТАНДЫРУШЫҒА АУЫСУЫ (СУБРОГАЦИЯ)

- 1.**Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға төленген сома шегінде сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға Сақтанушы (Сақтандырылушы) ие болатын талап ету құқы ауысады.
- 2.**Сақтанушы (Сақтандырылушы) сақтандыру төлемін алу кезінде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттарды және дәлелдемелерді тапсыруға, және оған Сақтандырушымен өзіне ауысқан талап ету құқықтарын жүзеге асыру үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

3. Егер Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандырушымен өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқынан бас тартқан болса, немесе бұл құқықты Сақтанушының (Сақтандырылушының) кінәсінен жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан толығымен немесе тиісті бөлігінде босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы болады.

19-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ ШАРТТАРЫ

1. Сақтандыру шарты келесі жағдайларда өз қолданысын тоқтатады:

- 1) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанда;
- 2) егер Сақтандырылушы Сақтанушының сақтандыру жарналарын төлеу бойынша міндеттерін өзіне қабылдамаса, заңды тұлға болып табылатын Сақтанушы таратылған немесе жеке тұлға болып табылатын Сақтанушы қайтыс болған жағдайда;
- 3) Сақтандырушы таратылған;
- 4) сот сақтандыру шартын жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдағанда;
- 5) Сақтандыру шарты бойынша бірінші сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін;
- 6) Сақтандыру шартына өзгерістер енгізілген кезде.
- 7) келесі жағдайларда:

- Сақтанушыны, Сақтандырылушыны және Пайда алушыны тиісті тексеру бойынша шаралар қабылдау мүмкін еместігі;
- іскерлік қатынастарда КЖ және ТҚ мақсатында пайдаланылады деп болжауға негіз болған кезде.

2. Тараптар сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы. Сақтандыру шартының қолданысын мерзімінен бұрын тоқтату ниеті туралы Тараптар Сақтандыру шартын тоқтатудың болжамды күніне дейін кемінде 30 күнтізбелік күн бұрын бір-бірін хабардар етуге міндетті.

3. Сақтандыру шарты мынадай жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- сақтандыру объектісі әрекет етуін тоқтатты;
- Сақтанушы болып табылмайтын Сақтандырылушының ауыстырылуы болмаған кезде қайтыс болуы;
- егер Сақтандырушы Сақтанушыны ауыстыруға қарсылық білдірсе, ал Шартта өзгеше белгіленбесе, Сақтанушының сақтандыру объектісін иеліктен шығаруы;
- сақтандыру жағдайының туындау мүмкіндігі жойылған және сақтандыру тәуекелінің болуы сақтандыру жағдайынан өзгеше мән-жайлар бойынша тоқтатылған
- Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген;
- Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген жағдайларда.

Шарт шартты тоқтату үшін негіз ретінде осы тармақта көзделген көрсетілген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы Сақтанушы Сақтандырушыны дереу хабардар етуге міндетті. Бұл ретте Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін мынадай мөлшерде қайтаруға құқығы бар:

№ р/с	Автомобиль көлігін сақтандыру шарты күшіне енген сәттен бастап ол мерзімінен бұрын тоқтатылған сәтке дейін өткен мерзім	Сақтандырушы ұстап қалатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (жылдық сақтандыру сыйлықақысының пайызымен)
----------	---	---

		Заңды тұлға үшін	Жеке тұлға үшін
1	2	3	4
1.	14 күнге дейін қоса алғанда	15	10
2.	15 күннен 1 айға дейін қоса алғанда	20	20
3.	1 айдан 2 айға дейін қоса алғанда	30	30
4.	2 айдан 3 айға дейін қоса алғанда	40	40
5.	3 айдан 4 айға дейін қоса алғанда	50	50
6.	4 айдан 5 айға дейін қоса алғанда	60	60
7.	5 айдан 6 айға дейін қоса алғанда	70	70
8.	6 айдан 7 айға дейін қоса алғанда	75	75
9.	7 айдан 8 айға дейін қоса алғанда	80	80
10.	8 айдан 9 айға дейін қоса алғанда	85	85
11.	9 айдан 10 айға дейін қоса алғанда	90	90
12.	10 айдан 11 айға дейін қоса алғанда	95	95
13.	11 айдан астам	100	100

Қайтарылатын сомадан сақтандырушы әкімшілік шығыстарды (жасалған Сақтандыру шарты бойынша табыс салығын, агенттік сыйақыны және осы сақтандыру шартына қызмет көрсететін менеджерге сыйақыны қамтиды) жалпы сақтандыру сыйлықақысының 25% мөлшерінде ұстап қалуға құқылы.

4. Шартты мерзімінен бұрын тоқтатқан және сол Сақтандырушымен жаңа шарт жасаған кезде Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін сақтандыру шарты қолданылған уақытқа пропорционалды түрде алуға құқылы.

5. Егер бұл осы баптың 3-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтанушы-жеке тұлғаның Шарттан бас тартуы себебі бойынша Шартты мерзімінен бұрын бұзған кезде, ол жасалған күннен бастап 14 (он төрт) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушы Сақтанушыға-жеке тұлғаға сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) бір бөлігін, және Шартты бұзуға байланысты шығындар алынған сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) 10 (он) пайызы мөлшерінде шегергенде алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) сақтандыру қолданылған уақытқа барабар қайтаруды жүргізеді.

6. Сақтанушы Сақтандыру шартынан бас тартқан кезде, егер бұл осы баптың 3-5-тармақтарында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы немесе сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

7. Сақтанушы Сақтандыру шартынан бас тартқан және сақтандыру сыйлықақысын төлемеген жағдайда, Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру сыйлықақысын Шарттан бас тартқан күннен бастап 1 жұмыс күні ішінде толық көлемде төлеуге міндетті, сондай-ақ мерзімі өткен әрбір күн үшін төлеуге жататын сақтандыру сыйлықақысының 0,1% мөлшерінде сыйлықақыны уақытылы төлемегені үшін тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

8. Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толығымен қайтаруға міндетті.

9. Шартты кез келген негіз бойынша мерзімінен бұрын тоқтатқан кезде, егер осы Шарт бойынша кез келген мөлшерде сақтандыру төлемі жүзеге асырылған болса - сақтандыру сыйлықақысы және / немесе оның бір бөлігі қайтарылуға жатпайды.

20-бап. ҚОСЫМША ШАРТТАР

1. Сақтандыру ережелерінің шарттарына өзгерістер енгізу қажет болған кезде өзгерістер Сақтандырушының уәкілетті органымен келісілуі тиіс;
2. Сақтанушы, Сақтандырылушы, Пайда алушы Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз осы Шарт бойынша құқықтар мен міндеттерді үшінші тұлғаларға бере алмайды;
3. Сақтанушы Сақтанушының осы Шартты жасауға келісімін алғанын растайды. Сақтанушы Пайда алушыны және (немесе) Сақтандырылушыны (-ларды) келісімінсіз өзгерте алады.

21-бап. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

1. Сақтандырушы мен Сақтанушы (Пайда алушы) арасында туындайтын Сақтандыру шарты бойынша дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.
2. Тараптар реттемеген даулар, егер сақтандыру полисінің тарабы заңды тұлға болып табылған жағдайда, дауды Алматы қаласының мамандандырылған ауданаралық экономикалық соты қарайды, ал егер сақтандыру полисінің тарабы жеке тұлға болып табылған жағдайда, дауды Сақтандырушының орналасқан жері бойынша сот қарайды.